Eduskunnan talousvaliokunta
HE 241/2021

Elinkeinoelämän keskusliitto EK ry:n asiantuntijalausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi saatavien perinnästä annetun lain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi

Elinkeinoelämän keskusliitto EK ry (EK) kiittää lausuntomahdollisuudesta.

Lähtökohtana yrityssaatavien perintäkulujen enimmäismäärien sääntelylle on hallituksen hallitusohjelmakirjaus.

Elinkeinoelämän kannalta keskeistä on turvata velkoja- ja velallisyritysten näkökulmien tasapaino – molemmissa rooleissa voi olla hyvin erilaisia ja erikokoisia yrityksiä sekä velkojien että velallisten asemassa. Saatavien perinnän on oltava jatkossakin tehokasta, eikä esitys saa johtaa kuluvastuun siirtämiseen velkojalle.

Yritysperinnässä on kyse hyvin erilaisesta toiminnasta kuin kuluttajaperinnässä ja nämä kaksi perinnän muotoa tulee erottaa toisistaan. Näin on myös esityksessä tehty. Yritysperinnässä osapuolien, velkojien ja velallisten, roolit ovat hyvin erilaisia, eikä kuluttajasaatavien sääntelyä voi siksi suoraan siirtää yritysperintään. **Yritysperinnän osalta tulee ensisijaisena pitää osapuolten välistä sopimusvapautta.** Yritysperinnän tulee mahdollistaa sellainen keinovalikoima, jolla pyritään ensisijaisesti osapuolten sopimussuhteen jatkamisen turvaamiseen.

Yleisesti perintää koskevan lainsäädännön lähtökohtana tulee olla se, ettei se hidasta Suomen valtion digitalisaation kehitystä ja digitaalisten ratkaisujen käyttöä. Lisäksi esityksen tulee olla linjassa muiden jo voimassa olevien lakien ja käytäntöjen kanssa. **Yritysperintää koskevan sääntelyn keskeisenä tavoitteena tulee olla se, että sääntely mahdollistaa tehokkaan saatavien perinnän ja turvaa lasku- ja luottokaupan käymistä.**

EK nostaa erityisesti seuraavat asiat esille koskien esitystä saatavien perinnästä annetun lain muuttamisesta (perintälaki):

1) Yrityssaatavien perintä

Suomessa on valittu säännellä perintäkuluja lailla sen sijaan, että maksunmyöhästymistilanteet kuuluisivat sopimusvapauden piiriin. Osin tähän on myös EU-tasolta tuleva velvoite, joka koskee Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2011/7/EU kaupallisissa toimissa tapahtuvien maksuviivästysten torjumisesta (ns. maksuviivästysdirektiivi). Maksuviivästysdirektiivin tarkoituksena on ollut jäsenvaltioiden kyky varmistaa, että velkojalla on oikeus saada velalliselta vähintään kiinteä

40 euron summa viivästyskoron tullessa kaupallisissa toimissa maksettavaksi direktiivin 3 tai 4 artiklan mukaisesti. Direktiivin 6 artiklan 3 kohdan mukaan velkojalla on oikeus saada vakiokorvauksen lisäksi kohtuullinen korvaus perintäkuluista, jotka ylittävät vakiokorvauksen ja ovat aiheutuneet velallisen maksuviivästyksestä.

Tätä taustaa vasten, kun sääntelyn tielle on lähdetty, EK pitää positiivisena, että tässä esityksessä säädetään "kohtuullisen korvauksen" euromääräiset rajat perintäkuluille (10 e ja 10 h §) ja katsoo näiden rajojen selkeyttävän sekä velallis- että velkoja-asemassa olevien yrityksien toimintaa velkomustilanteessa. Perintäkulujen rajat tulee asettaa sellaisiksi, että kuluvastuu ei siirry velkojalle sekä ne vastaavat perinnästä aiheutuvaa todellista työmäärää ja perintäkulujen todellisia kustannuksia.

2) 5 §, 5b §, 6 § ja 7 §: Digitalisaatio ja sähköiset perintäkirjeiden toimittamistavat

Tässä esityksessä on hyvää, että se tukee hallitusohjelman tavoitetta entistä digitaalisemmasta Suomesta ja tunnistaa digitalisaation kehityksen, joka tulee olemaan koko ajan voimakkaampaa. Siksi on kiitettävää, että tämä esitys mahdollistaa entistä monipuolisemmin 5 §, 5b §, 6§ ja 7§ velallisen oman valinnan sopivasta maksuvaatimuksen lähetystavasta "muulla pysyvällä tavalla" perinteisen kirjepostin lisäksi.

EK ehdottaa, että 5§, 5b §, 6 § ja 7 §:stä poistettaisiin velkojalle asetettu vaatimus "*Jos maksuvaatimus on toimitettu velalliselle muulla pysyvällä tavalla, saatavasta ei saa vaatia maksua tuomioistuimessa ennen kuin perintätoimintaa ammattimaisesti harjoittava on riittävällä huolellisuudella varmistanut, että maksuvaatimus on tosiasiassa saavuttanut velallisen."*

Kun esitys nimenomaisesti lähtee siitä, että velallinen valitsee itselleen sopivan toimitustavan, mikäli ei halua kirjepostia, niin on erikoista, että velkojalle tai perintätoimistolle on asetettu velvoite, jossa velkojan tulee vielä varmistua velallisen itse tekemän valinnan jälkeen siitä, että perintäkirje todella on saapunut velalliselle sen/hänen valitsemaansa toimitustapaa käyttäen. EK pitää ymmärrettävänä, että velkojalla tai perintätoimistolla on asiassa näyttötaakka siitä, että velallinen todella on valinnut "muun pysyvän tavan" kuin kirjepostin perintäkirjeiden toimittamiseen. Tämä todennus on riittävää tehdä siinä vaiheessa, kun velallinen valitsee toimitustapaa eikä jokaisen perintäkirjeen lähettämisen yhteydessä.

Vertailun vuoksi EK esittää Korkeimman oikeuden ratkaisun numero 29 vuodelta 2015: Postilla lähetettävän paperisen kirjeen osalta korkein oikeus on linjannut, että kahden samaan osoitteeseen peräkkäin lähetetyn paperisen perintäkirjeen kohdalla voidaan pitää hyvin todennäköisenä, että ainakin yksi kirje on saapunut velallisen ulottuville (KKO 2015:29).

Siten kahden paperisen perintäkirjeen lähettäminen velallisen viralliseen osoitteeseen riittää osoitukseksi, että velallinen on ainakin saanut toisen näistä kirjeistä, jos velallinen ei muuta osoita.

EK:n näkemyksen mukaan velkojalle ei tulisi asettaa erityistä velvoitetta vielä velallisen oman valinnan jälkeen varmistua lähetystavasta jokaisen perintäkirjeen yhteydessä (esimerkiksi tekstiviestitse), kuten se nyt on 5 §, 5b §, 6 § ja 7 §:ssä asetettu. **Esityksessä velkojalle tai perintätoimistolle asetettua velvoitetta todentaa velallisen toimitustavanvalinta valintahetkellä on pidettävä riittävänä toimena.** Huomioitava on myös se, että esityksen mukaan velallinen voi milloin vain muuttaa toimitustavanvalintaa ja toimistavanvalinta on voimassa vain 12 kuukauden määräajan. Tämä käytäntö suojaa jo velallista tarpeeksi.

EK:n näkemyksen mukaan tällainen sääntely ei ole kestävällä pohjalla, kun kohdennetaan katse digitalisaation tulevaisuudessa tarjoamiin mahdollisuuksiin vastaanottaa postia. Harva tulee enää ottamaan vastaan fyysistä kirjepostia eikä yhdelle elinkeinontoimijalle, velkoja tai perintätoimistot, voida lainsäädännöllisesti osoittaa vastuuta, jossa se varmistaa jatkuvasti erinäisiä lähetystapoja, joita velallinen itse valitsee käyttää. EK ei pidä edellä ehdottamaansa esitykseen tehtävää muutosta riskipitoisena myöskään syrjäytymisvaarassa olevien tai ikääntyvien velallisten kannalta, sillä näillä ryhmillä tuskin on edellytyksiä myöskään antaa sähköiseen asiointiin vaadittavia kirjallisia/todennettavia suostumuksia, jolloin he tulevat saamaan perintäkirjeet jatkossakin fyysisenä kirjepostina.

3) 10j § 2 momentti: Suoraan ulosottokelpoiset saatavat ja täytäntöönpanoperuste

EK ehdottaa, että suoraan ulosottokelpoisten muiden kuin kuluttaja saatavien perintäkulut olisivat kokonaisuudessaan suoraan ulosottokelpoisia. Myös muiden kuin kuluttajasaatavien eli yrityssaatavien osalta suoraan ulosottokelpoisten saatavien tulisi olla ulosottokelpoisia kokonaisuudessaan. Mikäli yrityssaatavien osalta perintäkuluista vain osa on ulosoton kautta suoraan ulosottokelpoisia niin sen osan, joka ei ole ulosottokelpoinen, velkoja vie tuomioistuimeen oikeudelliseen perintään saadakseen ulosottoa varten täytäntöönpanoperusteen eli tuomion. Tästä kahtia jakaantuneesta menettelystä velalliselle aiheutuu asiasta entistä enemmän kuluja. Prosessi on velalliselle monimutkainen osan saatavasta mennessä suoraan nopeammin ulosottoon ja osan jäädessä tuomioistuinprosessiin. Edellä mainittu menettely ei palvele liioin velallista tai velkojaa, minkä vuoksi koko saatavan tulisi olla perintäkuluineen suoraan ulosottokelpoinen myös yrityssaatavien osalta, kuten tilanne on jo kuluttajasaatavien kohdalla.

Kunnioittavasti

Elinkeinoelämän keskusliitto EK

Anmari Brink Pacius
Asiantuntija